

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 204/2023
12.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Милица Спасојевић из ..., против тужене Предшколске установе „Нада Наумовић“, Крагујевац, коју заступа Градски правобранилац Града Крагујевца, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3177/22 од 12.10.2022. године, у седници одржаној 12.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3177/22 од 12.10.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 891/21 од 20.04.2022. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиле и обавезана тужена да тужиљи: - на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018. године до 01.04.2021. године исплати износ од 415.459,44 динара са законском затезном каматом од 03.02.2022. године до коначне исплате и износ од 87.045,78 динара на име законске затезне камате обрачунате од доспелости сваког месечног потраживања до 02.02.2022. године, као дана вештачења и на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 01.04.2021. године износ од 81.325,96 динара са законском затезном каматом почев од 03.02.2022. године и износ од 17.354,96 динара на име законске затезне камате обрачунате од доспелости сваког месечног потраживања до 02.02.2022. године као дана вештачења. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 77.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3177/22 од 12.10.2022. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој исплати: - на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.04.2018.

године до 01.04.2021. године износ од 415.459,44 динара, са законском затезном каматом од 03.02.2022. године до исплате и износ од 87.045,78 динара на име законске затезне камате обрачунате од доспелости сваког месечног потраживања до 02.02.2022. године као дана вештачења и на име накнаде трошкова за регрес са коришћењем годишњег одмора за период од 01.04.2018. године до 01.04.2021. године износ од 81.325,96 динара, са законском затезном каматом од 03.02.2022. године до исплате и износ од 17.354,96 динара на име законске затезне камате обрачунате од доспелости сваког месечног потраживања до 02.02.2022. године као дана вештачења. Ставом другим изреке обавезана је тужила да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 64.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20) и оценио да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је запослена код тужене на радном месту ..., са коефициентом за обрачун плате од 6,30, која се увећава за проценат минулог рада. Тужена је у утуженом периоду плату обрачунавала множењем наведеног коефицијента и прописане основице, допуњујући исту до минималне зараде, која је тужили исплаћивана. У спорном периоду тужена у обрачунским листама плата тужиле није исказивана као посебна ставка накнада за регрес за коришћење годишњег одмора, док су трошкови за исхрану у току рада приказани као ставка „топли оброк“ али нису тужили плаћени. Висина утужених потраживања тужиле обрачуната је према одредбама Посебног колективног уговора за предшколске установе у Републици Србији („Службени гласник РС“, бр. 57/91 од 23.09.1991. године) – I варијанта и према одредбама Општег колективног уговора из 2008. године („Службени гласник РС“ бр. 50/08, 104/08-Анекс I и 8/09-Анекс II) – II варијанта.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиле у висини утврђеној вештачењем према I варијанти обрачуна, са припадајућом каматом, јер је закључио да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По становишту првостепеног суда у ситуацији када је тужена тужили исплаћивала минималну зараду, произлази да тужили нису исплаћени трошкови за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев тужиље за исплату наведених накнада са обрачуном затезном каматом од доспелости сваког месечног потраживања до 02.02.2022. године као дана вештачења, закључујући да је првостепени суд погрешно применио материјално право, будући да је тужиља запослена у предшколској установи па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнаде и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама, односно Закон о платама у државним органима и јавним службама, као и Посебни колективни уговор за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 97/20).

Неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 52. став 1. Закона о предшколском васпитању и образовању („Службени гласник РС“ бр. 18/10...157/2020), прописано је да се висина плате, накнаде и других примања утврђује јединствено за све запослене у предшколским установама чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, у складу са прописима којима се уређују плате, накнаде и друга примања из радног односа у јавним службама, а ставом 2. истог члана прописано је да основица за обрачун и исплату плата у предшколским установама не може бити нижа од основице за обрачун и исплату у основном образовању и васпитању, али може бити увећана из средстава које оствари установа или јединица локалне самоуправе.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01...86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог закона прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 43/17, 85/20 и 97/20 који је важио до 13.07.2020. године), у одредби члана 35. став 1. прописује да запослени има право на плату у складу са законом, а ставом 2. да се плата запосленог утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента, додатка на плату и обавеза која запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом. Одредбом члана 36. наведеног Колективног уговора прописано је да основна плата запосленог представља производ основице и коефицијента у складу са законом, а које одредбе су садржане и у одредбама чланова 36. и 37. важећег Колективног уговора за запослене у установама предшколског васпитања и образовања

чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 97/2020 од 07.07.2020. године).

Одредбом члана 118. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...95/18) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. истог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун на исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01...58/14) која Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1 тачка бб. наведене уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове уредбе која се примењује на запослене у предшколском образовању и васпитању.

У конкретном случају тужиља је запослена у предшколској установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнаде и додатака по основу рада према одредби члана 52. став 1. Закона о предшколском васпитању и образовању, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговором за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног закона произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржаног у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиље, а тај основ не постоји ни у општем акту. На основу изнетог тужиљи не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је из тих разлога без утицаја чињеница да јој је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада на основу одредбе цитираних чланова 35. и 36. (односно 36. и 37.) Посебног колективног уговора за запослене у установама предшколског васпитања и образовања чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Будући да тужиља није успела у поступку по ревизији, то је применом одредбе члана 165. став 1, у вези чланова 153. и 154. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија

Гордана Комненић с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић